

بهداشت مواد غذایی در جنگ‌های NBC و نامتقارن

دکتر آراسب دیباغ مقدم^۱

احتمال آلودگی به عوامل NBC را دارند که بطور نمونه می‌توان به آب آشامیدنی به عنوان یکی از آسیب پذیرترین مواد غذایی اشاره کرد. استقرار سامانه‌های تضمینی ایمنی مواد غذایی همچون سامانه HACCP در شرایط عادی و تقویت آن در شرایط بحرانی و اضطراری یکی از راه‌های اصلی پیشگیری از آلودگی مواد غذایی با این عوامل است. برقراری سامانه فعال مراقبت از بیماریها (surveillance) نیز روش مهم دیگری در کاهش اثرات عوامل NBC در مصرف کنندگان مواد غذایی می‌باشد. تجهیز نیروها به آزمایشگاههای کنترل کیفی و بهداشتی مواد غذایی و استفاده از روش‌های سریع تشخیص آلودگی مواد غذایی (Rapid tests) از دیگر راه‌های پیشگیری و کنترل آلودگی مواد غذایی به عوامل NBC می‌باشد.

داشتن طرح آمادگی (preparedness plan) نیز یکی از روشهای کاهش آسیب ناشی از آلودگی مواد غذایی با عوامل NBC است. در مجموع می‌توان گفت اگرچه ممکن است بهداشت و طب پیشگیری موثرترین روش برای مقابله با عوامل NBC (با توجه به فراگیر بودن متعدد بودن این عوامل) نباشد، اما بدون شک اولین خط دفاعی در برابر آلودگی مواد غذایی با عوامل NBC بهداشت و طب پیشگیری است. بنابراین دو راهبرد عمده برای مقابله با تهدیدات تروریسم و آلودگی مواد غذایی عبارتند از: پیشگیری و مقابله که مقوله آمادگی (preparedness) را نیز در بر می‌گیرد.

کلمات کلیدی: بهداشت مواد غذایی، NBC

مقدمه: یکی از راه‌های اقدام تروریستی توسط دشمنان، استفاده از عوامل شیمیایی، زیستی یا هسته‌ای است که بتواند از طریق مواد غذایی انتشار یابد. بنا به تعریف هرگونه اقدام یا تهدید به اقدام آلوده سازی مواد غذایی مورد مصرف انسان با عوامل NBC به منظور ایجاد بیماری، جراحت، مرگ یا برهم زدن ثبات اجتماعی، اقتصادی یا سیاسی یک کشور را تروریسم غذایی مینمایند. عوامل مورد استفاده برای آلوده سازی مواد غذایی شامل عوامل شیمیایی دست ساز بشر یا طبیعی، عوامل زیستس مانند باکتری‌ها و ویروسها و مواد رادیو اکتیو می‌باشند.

در مقایسه استفاده از غذا به عنوان ناقل (Vehicle) عوامل تروریستی با ناقل هوای می‌توان گفت که با توجه به متحرک بودن هوا، عدم امکان استفاده از عوامل NBC مخلوط یا ناقل هوا در فضاهای سر بسته، پایداری کم عوامل NBC در هوا، عدم امکان تخمین دوز آلوده کننده مناسب عوامل NBC در هوا و عدم امکان تنظیم اندازه ذرات آلوده کننده NBC در هوا، غذا ناقل (Vehicle) مناسب تری نسبت به هوا برای انجام یک عملیات تروریستی می‌باشد. اثرات احتمالی مصرف مواد غذایی آلوده به NBC به پارامترهای متعددی از جمله بیماری زایی (Pathogenicity) عوامل NBC، نوع غذای مصرفی و نقطه‌ای از زنجیره غذایی که مورد حمله قرار می‌گیرد وابسته است.

هرچه دسترسی به ماده غذایی راحت تر باشد، آسیب پذیری آن نیز در برابر عوامل NBC بیشتر می‌شود در این میان غذاهایی که بطور معمول با کمترین فرآوری (Process) مصرف می‌شوند بیشترین